

УДК 811.161.2'367:821.161.2'06.09

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНА СПЕЦИФІКА ЕЛІПТИЧНИХ РЕЧЕНЬ У ПРОЗОВИХ ТВОРАХ ВОЛОДИМИРА ЛИСА

У статті проаналізовано структурно-стилістичні можливості еліптичних речень у художньому тексті. Окреслено коло значень, виражених за допомогою еліптичних речень. Указано на особливості творення експресивного ефекту за допомогою еліптичних структур. Матеріалом для аналізу слугували романи «Соло для Соломії» та «Графиня» Володимира Лиса.

Ключові слова: еліпсис, еліпсологія, еліптичні структури, експресивний ефект, семантичний критерій, художній текст.

Постановка проблеми. Питання про синтаксичну природу скорочених, неповних речень суперечливе: одні науковці приєднують їх до самостійних і незалежних речень, інші – до еліптичних, односкладних. Вивчення засобів економії мови стало актуальним лише порівняно недавно. Сучасні науковці досі не мають спільної думки щодо природи цього мовного явища. На сьогодні проблема невербалізованої структури в синтаксисі все ще залишається далекою від свого розв'язання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення еліпсиса має давню й багату традицію, яка сягає своїм корінням в античну давнину, коли він розумівся як дефект мовлення. Особливого розквіту «еліпсологія» набуває в ХІХ ст, коли започатковно й сучасні лінгвістичні підходи до його вивчення – формально-логічний, власне-граматичний, психологічний тощо. Попри це, усе ще не вироблено єдиної та несуперечливої дефініції еліпсису.

У лінгвістичній науці поняття еліпсиса здебільшого асоціюється з пропуском певного члена в синтаксичній структурі речення. Структурна неповнота і специфічність семантики еліптичних речень порівняно з простими двоскладними структурами, які кваліфікують як базові в граматичній традиції, спричинилися до появи суперечливих думок щодо кваліфікації таких речень, визначення їхнього місця в синтаксичній системі мови.

Загалом виокремлюють кілька підходів до інтерпретації семантики й структурної організації еліптичних речень. Термін «еліпсис» першим почав уживати Ш. Баллі, узявши за основу визначення семантичний критерій, який сприяє розумінню змісту без присутності мовленнєвого факту [1].

За О. М. Пешковським, неповні речення мають словесно не виражені члени, яких просто «не вистачає», і «нестача ця визначається передусім формальним складом... того чи того словосполучення» [11, с. 360]. Речення, які сьогодні кваліфікують як еліптичні, О. М. Пешковський називав стаціонарно неповними, бо в них «ступінь усвідомлення неповноти неповного речення зворотно пропорційний ступеню його типізації»; у них виявляється «достатність речових формальних значень членів самого неповного речення для збудження образу, який відповідає відсутньому членові» [11, с. 361–362].

Нове тлумачення неповних речень як нормативних структур, які функціонують за специфічних умов діалогічного й монологічного мовлення, у 50-х роках ХХ ст. запропонував В. Виноградов [4, с. 28].

П. С. Дудик уважав еліптичні речення яскравим і специфічним лексико-структурним типом неповних речень, у яких «уявлення про неназваний член речення (або його частину) безпосередньо встановлюється з їхнього власного змісту й будови, насамперед із лексичного значення та граматичної форми синтаксично залежних членів (члена)» [9, с. 169].

Інші лінгвісти інтерпретують еліптичні речення як двоскладні структури з некоординованими головними членами, а термін *еліптичні речення* використовують як синонімічний до неповних контекстуальних речень [10; 3]. Дехто з дослідників виокремлює еліптичні речення з-поміж інших неповних як особливий структурний різновид [7; 8; 9; 5], вважаючи, що уявлення про відсутній елемент їхньої структури «безпосередньо впливає з лексико-граматичних особливостей цих речень, підказується їх значенням і формою» [5, с. 3]. Деякі мовознавці розширюють межі явищ еліпсації, відносять до них навіть структури з нульовим дієсловом-зв'язкою бути [13].

Актуальність дослідження зумовлена потребою здійснити аналіз явищ синтаксичної еліпсації в прозових творах Володимира Лиса. У зв'язку з цим виникає низка питань, які потребують свого вивчення з урахуванням сучасного стану лінгвістичної думки. Незважаючи на певні успіхи мовознавчої науки щодо опису структурно-семантичної специфіки еліпсису, наукових праць, присвячених опису еліптичних типів на матеріалі прозових творів В. Лиса, немає. Функціонально-стилістичні вияви еліптичних речень у художній прозі В. Лиса потребують уваги й вивчення, що й надає дослідженню більшої актуальності.

Мета статті – з'ясувати семантичну структуру, окреслити стилістичний потенціал еліптичних конструкцій у прозових творах В. Лиса.

Серед основних **завдань**: 1) виявити найуживаніші типи еліптичних речень у художньому тексті, зокрема у творчому доробку В. Лиса; 2) визначити основні стилістичні функції еліптичних речень у мовленнєвих контекстах художньої прози письменника; 3) з'ясувати особливості творення експресивного ефекту за допомогою еліптичних структур.

Об'єктом дослідження стали еліптичні конструкції в романах Володимира Лиса.

Предметом дослідження було визначено лінгвістичну специфіку еліптичних конструкцій у прозових творах Володимира Лиса.

Виклад основного матеріалу. Синтаксис художнього тексту, на відміну від інших рівнів, завжди є виразним. Уся структура художнього тексту заслуговує на увагу, бо вона підпорядкована вираженню додаткового смислу, експресивному відтворенню емоцій автора або героїв. До одиниць емоційно-експресивного синтаксису належать конструкції, яким властива зміна звичайного порядку слів, повтори, паралелізми, діалогізовані структури, характерні звертання, риторичні запитання, вставні та вставлені конструкції, парцельовані та приєднувальні конструкції, обірвані речення, а також еліптичні структури. Удале використання таких структур може допомогти розкрити замисел автора, подати в деталях об'єкт зображення. Завдяки цьому художні тексти завжди емоційно забарвлені й експресивно виражені.

Тенденція до економії мовних засобів є універсальним процесом, що визначає розвиток і функціонування мови. Прагнення більш економно й достатньо висловити багатоманіття об'єктивного світу зумовлено потребами мислення та спілкування. Критерієм стислості висловлення є співвідношення між сумою переданої інформації й витраченими для цього мовними (мовленнєвими) засобами. Скорочення висловлення

дозволяє збільшити його інформаційний обсяг, а багатство засобів економії в різних стилістичних групах – передати емоційні й стилістично-сміслові відтінки. Особливої уваги заслуговують елементи творення експресивності, серед них – явище еліпсиса [3, с. 11].

В окрему групу неповних речень виділяють еліптичні речення, неповнота яких виявляється тільки на структурному рівні. Проте семантично такі конструкції не вимагають установлення неназваного компонента. Відомо, що заміна неповних речень граматично повними призводить до надлишкової інформації, уповільнення темпу мовлення. Еліптичне речення не має повного відповідника [3, с. 56]. У цьому якнайбільше й виявляється його особлива природа, своєрідність.

Неповні речення, на думку П. С. Дудика, сприймаються на фоні паралельних їм, тобто аналогічних за характером висловлення речень повного граматичного складу, як двоскладних, так і односкладних. Для сучасної мовної свідомості вони є особливим, семантично та стилістично вмотивованим синтаксичним типом різноструктурних і різнофункціональних речень [8, с. 85].

П. С. Дудик класифікує еліптичні речення відповідно до синтаксичної функції та лексичного значення невербалізованого члена, ураховуючи також наявний лексико-формальний склад таких структур. Описуючи структуру еліптичних речень, він виділяє конструкції з *еліпсисом присудка* (або предикативної основи односкладного речення), що мають значення дієслова руху; значення спонукування або запитання; значення буттєвого дієслова; семантику дієслова мовлення. До структур еліптичного типу дослідник відносить також речення з відсутнім модальним дієсловом необхідності (*треба, варто, можна* тощо) за наявності або відсутності інфінітивної частини присудка; речення з еліпсисом інфінітива за наявності дієслів необхідності; а також речення з еліпсисом іменника в ролі підмета.

Отже, особливістю загальної семантичної структури формально неповних речень є вже те, що вони становлять більш сконденсований, економний засіб вираження думки, ніж паралельні з ними речення повного граматичного складу, можуть характеризуватися такими специфічними стилістичними значеннями, які аналогічним формально повним реченням зовсім не властиві [8, с. 67].

Нашу увагу ми зосередимо на функціонально-стилістичних можливостях еліптичних конструкцій у прозових творах Володимира Лиса, на особливостях творення експресивного ефекту за допомогою таких структур.

За характером неназваного компонента еліптичні речення поділяємо на дві основні групи: 1) дієслівні еліптичні речення; 2) іменні еліптичні речення. Перші кількісно переважають і водночас розпадаються на кілька семантичних груп:

1) еліптичні речення двоскладної й односкладної будови з еліпсованим дієсловом руху, пересування в просторі: а) з пересуванням усього предмета; б) з переміщенням тільки частини цілого (наприклад, частини тіла людини);

2) речення з незаповненою позицією буттєвого дієслова;

3) речення спонукальної модальності з незаповненою позицією дієслова руху;

4) речення з незаповненою позицією дієслова мовлення;

5) речення з незаповненою позицією дієслова сприймання;

б) питальні речення з незаповненою позицією дієслова.

Іменні еліптичні речення за структурою поділяємо на дві групи: 1) із незаповненою позицією підмета; 2) із незаповненою позицією додатка [3, с. 73].

Для еліптичних речень аналізованих типів відсутність вербалізованих показників дії (стану) є нормою. «Незаповнену синтаксичну позицію таких показників компенсують

засоби внутрішнього контексту» [3, с. 73]. Щодо домислювання відсутнього компонента, то воно цілком умовне і проводиться для деталізації семантики речень, тому «така механічна маніпуляція легко може виявитися неприйнятною з позиції стилістики» [12, с. 177].

Аналіз ілюстративного матеріалу засвідчив, що в художніх текстах широко використовують еліптичні речення, особливість яких полягає в пропуску головних чи другорядних членів речення з метою надання висловленню вищого ступеня емоційності, динамічності та художньої виразності.

До найпоширеніших типів еліптичних речень у прозових творах письменника належать структури з формально не вираженим присудком (головним членом односкладного речення), що має значення *руху, пересування в просторі, мовлення, сприймання, буттєву семантику*. «Вербалізованими в таких реченнях найчастіше бувають обставини й підмет, додаток, залежні від них означення» [3, с. 73]: *До далеких незвіданих країв* (1, с. 21); *Я пішов сам по стежці. На її очах* (1, с. 20); *Дуже мені хотілося побачити море, розбурхане, свавільне, живе. А найбільше – вітрило* (1, с. 20); *Тепер я не належав ні собі, ні їй. Нікому* (1, с. 22); *Раз і ще раз* (1, с. 32); *Більше, ніж пристойно* (1, с. 34); *У мазках можна було вгадати хмари. У ламаній лінії – блискавку, у кількох штрихах – жіноче обличчя* (1, с. 47); *А я все йду і йду. Назустріч кому і чому?* (1, с. 53); *Колись я хотіла вирости і стати гарним кухарем. Потім вчителькою. Потім стюардесою. І ніколи – художницею* (1, с. 56); *Перебиранці кудись зникають. З очей і начеб з пам'яті* (2, с. 13); *Як котики вербові розпустяться, на котики більше не дивись і очима гладь. А то й руками* (2, с. 19); *А за вікном – тиша* (2, с. 27); *Ніде ні душі* (2, с. 27).

Семантику еліпсованого дієслівного компонента звичайно з'ясовують через обставинні характеристики неназваної дії. Найчастіше такі обставини виражені прислівником чи іменником із прийменником. Саме дія часто сприймається з певними якісними характеристиками. Хоч до складу еліптичних речень можна ввести дієслова з відповідними значеннями, жоден із їхніх варіантів не буде семантично тотожним еліптичній конструкції й не виражатиме такої експресії.

Конструкції з еліпсованими іменними компонентами функціонують у прозі Володимира Лиса рідше, вони мають менш різноманітну семантику. Еліпсації може зазнавати підмет двоскладного речення і додаток у двоскладному чи односкладному реченні. Неназваний член речення в таких конструкціях легко вгадується з їхнього змісту і граматичної будови.

На семантику еліпсованих компонентів указують насамперед означення, узгоджені з формально не вираженим членом речення. Наявні в еліптичному реченні такого типу слова найчастіше безпосередньо пов'язані у свідомості мовця з іншим словом, функціонують здебільшого як означення, яке може належати лише до одного компонента лексичної системи, напр.: *То була жінка, я добре встиг розгледіти. Така розхристана і така простоволоса* (1, с. 11). У реченні *Така розхристана і така простоволоса* відтворити неназваний компонент безпосередньо допомагають обидва означення, які можуть стосуватися тільки слова *жінка*. На граматичні характеристики цього пропущеного слова вказує форма означень, які узгоджуються з ним у роді, числі й відмінку. Отже, у поданому реченні зв'язок із еліпсованим компонентом існує і на лексичному, і на граматичному рівнях. Завдяки зворотній валентності наявних словоформ мовець не потребує контекстного відновлення пропущеного слова, наявні в реченні компоненти своєю лексичною й граматичною семантикою виразно експлікують його значення. Пор. інші

приклади: *Десять тисяч доларів, точніше вже дев'ять тисяч дев'ятсот, не така вже й фантастична сума. Але, для мене, звісно, чимала* (1, с. 30); *Про квіти, рослини, про небо і сонце, про тварин і людей* (2, с. 29)

Окрему групу еліптичних речень становлять конструкції питальної модальності з незаповненою позицією предиката різної семантики. Варто вказати на непоширеність еліпсації предиката питальних речень. За дослідженнями Н. М. Дзюбак, це явище більш властиве питально-з'ясувальним конструкціям, у яких експлікується питальне слово, виражене займенником чи займенниковим прислівником, семантичний суб'єкт, рідше – об'єкт [7, с. 176–177]. Такі конструкції вживаються переважно в діалогічному мовленні: – *То ти із села?* (1, с. 10); *Я знову побачила ту жінку. – То й що?* (1, с. 11); – *Даруйте, про що ви?* (1, с. 13). Такі структури становлять сполучення додатка, вираженого займенником **що** в знахідному відмінку, з іншим займенником або іменником в орудному відмінку. З погляду ілюкутивного завдання такі висловлення, на думку Н. М. Дзюбак, можуть бути спрямовані на з'ясування особи співрозмовника, місця перебування конкретного предмета, особи, що уявляється як семантичний суб'єкт, а також виражати цікавість співрозмовника до життя особи, яка не бере участі в спілкуванні, стурбованість її станом, спонукати адресата мовлення до висловлення власних вражень із приводу суб'єкта речення-питання. Важливими зі стилістичного боку в аналізованих художніх текстах є питання, які не тільки слугують матеріалом для побудови твору, а й виступають засобом увиразнення ідеї, концентрації уваги читача на найважливіших моментах: – *Що це, по-вашому?* (1, с. 15); – *Як це?* (1, с. 21); – *Що з тобою, Соломко?* (2, с. 13).

Функціонування в художній прозі Володимира Лиса еліптичних речень із незаповненою позицією присудка й підмета зумовлюють комунікативні причини, семантичні зв'язки, цілісність картини світу, сформованої у свідомості носіїв мови. За допомогою таких структур досягають не тільки економності, лаконізму викладу, а й потрібної експресії викладу.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. З огляду на вищесказане, можна стверджувати, що еліпсис у сучасному художньому тексті – явище досить поширене.

Перспективу подальших досліджень убачаємо в детальному аналізі типологічних характеристик еліпсиса в прозі Володимира Лиса.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Ш. Балли. – Москва : Изд-во иностр. л-ры, 1955. – 416 с.
2. Батринчук З. В. Еліпсис як один із інструментів вираження експресивності в сучасному епістолярному дискурсі / З. В. Батринчук // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. : Філологія, 2017. - № 27. – Том 2. – С. 11–13.
3. Богатько В. В. Явища еліпсису в мові сучасної української публіцистики : дис. ... кандидата філол. наук : спец. 10.02.01 – українська мова / Богатько Валентина Василівна. – Вінниця, 2005. – 176 с.
4. Виноградов В. В. Некоторые задачи изучения синтаксиса простого предложения / В. В. Виноградов // Вопросы языкознания. – 1954. – № 1. – С. 3–29.
5. Голоюх В. І. Еліптичні речення з невербалізованими головними членами / В. І. Голоюх // Мовознавство. – 1982. – № 1. – С. 21–26.
6. Дзюбак Н. М. Структурно-комунікативні ознаки неповноти речення : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 – українська мова / Н. М. Дзюбак. – Київ, 1999. – 20 с.

7. Дудик П. С. Еліптичні речення в українській мові / П. С. Дудик // Українська мова в школі. – 1958. – № 2. – С. 3–7.
8. Дудик П. С. Неповні та еліптичні речення в сучасній українській літературній мові : дис. ... кандидата філол. наук : спец. 10.02.02 – українська мова / Петро Семенович Дудик. – Київ, 1954. – 361 с.
9. Дудик П. С. Синтаксис сучасного українського розмовного літературного мовлення (Просте речення; еквіваленти речення) : [монографія] / П. С. Дудик. – Київ : Наук. думка, 1973. – 288 с.
10. Золотова Г. А. Коммуникативные аспекты русского синтаксиса / Г. А. Золотова. – Москва : Наука, 1982. – 368 с.
11. Пешковский А. М. Русский синтаксис в научном освещении / А. М. Пешковский. – 7-е изд. – Москва : Учпедгиз, 1956. – 511 с.
12. Сковородников А. П. Эллипсис как стилистическое явление современного русского литературного языка: пособ. для спецкурса /А. П. Сковородников. – Красноярск : Изд-во Красноярск. гос. ун-та, 1978. – 95 с.
13. Шевцова Г. О. Еліпсний різновид інфінітивних речень в сучасній українській мові / Г.О. Шевцова // Українське усне літературне мовлення. – Київ : Наук. думка, 1967. – С. 235–242.
14. Федоров А. В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы) / А. В. Федоров. – Москва ; Санкт-Петербург : Филология три; Филология фак. СПбГУ, 2002. – 418 с.

ДЖЕРЕЛА

1. Лис В. Графиня : роман / В. Лис. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2010. – 188 с.
2. Лис В. С. Соло для Соломії : роман / Володимир Лис ; передм. Т. Прохаська. – Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2014. – 308 с.

Богатько В. Структурно-семантическая специфика эллиптических предложений в произведениях Владимира Лиса.

В статье проанализированы структурно-стилистические возможности эллиптических предложений в художественном тексте. Очерчен круг значений, выраженных с помощью эллиптических предложений. Указано на особенности создания экспрессивного эффекта с помощью эллиптических структур. Материалом для анализа послужили романы «Соло для Соломии» и «Графиня» Владимира Лиса.

Ключевые слова: *эллипсис, эллипсология, эллиптические структуры, экспрессивный эффект, семантический критерий, художественный текст.*

Abstract

Bogatko V. Structural-semantic specificity of the elliptic sentences in the prose by Volodymyr Lys.

The article analyzes the structural-stylistic possibilities of elliptic sentences in the artistic text. The range of values expressed by means of elliptic sentences is described. The peculiarities of the creation of the expressive effect are specified. The material for the analysis is the novels "Solo dlya Solomii" and "Hrafynya" by Volodymyr Lys.

The question of the syntactic nature of abbreviated, incomplete sentences is controversial: some scholars associate them with independent sentences, others – with elliptic ones. The study of the language saving tools has just become relevant. Modern scholars still do not have a common view on the nature of this linguistic phenomenon. So, nowadays the problem of the non-verbal structure in the syntax is still far from its solution.

The study of the ellipse has a long and rich tradition, which has its roots in antiquity, where it was understood as a speech defect. A special blessing "ellipsology" dates back to the 19th century, where the original and modern linguistic approaches to its study were formally logical, grammatical and psychological. Despite this, there is still no single and consistent definition of the ellipse.

The purpose of the paper is to find out the semantic structure and determine the stylistic potential of elliptic constructions in the prose works of V. Lys.

The main tasks are: 1) to identify the most common types of elliptical sentences in the artistic text, in particular, in the creative works of V. Lys; 2) to determine the main stylistic functions of the elliptic sentences in the language contexts of the writer's artistic prose; 3) to find out the peculiarities of creating an expressive effect using elliptic structures.

The object of the study is elliptical constructions in the novels of Volodymyr Lys.

The subject of the study is to determine the lingo-stylistic features of the elliptic constructions in the prose works of Volodymyr Lys.

The tendency to save language means is a universal process that determines the development and functioning of the language. Due to the needs of thinking and communication there is the desire to express the diversity of the objective world more economically and sufficiently. The criterion for the utterance of the statement is the ratio between the amount of the information transmitted and the expenditure spent on it by the linguistic (speech) means. The abbreviation of the statement increases its information volume, and the wealth of the means of saving in various stylistic groups conveys emotional and stylistic-semantic shades.

We focus our attention on the functional-stylistic capabilities of the elliptic constructions in the prose works by Volodymyr Lys and on the peculiarities of creating an expressive effect through such structures.

Our analysis of the illustrative material showed that artistic texts are full of elliptic sentences, the peculiarity of which is the omission of the main or minor members of the sentence in order to show a higher degree of emotionality, dynamism and artistic expression.

The prospect of further research is seen in the detailed analysis of the typological characteristics of the ellipse in the prose of Volodymyr Lys.

Key words: *ellipse, ellipsology, elliptic structures, expressive effect, semantic criterion, artistic text.*

References

1. Bally Sh. *Obshchaia lynchvystyka y voprosy frantsuzskoho yazyka* / Sh. Bally. – Moskva : Yzd-vo ynostr. l-ry, 1955. – 416 s.
2. Batrynychuk Z. V. *Elipsys yak odyin iz instrumentiv vyrazhennia ekspresyvnosti v suchasnomu epistoliarnomu dyskursi* / Z. V. Batrynychuk // *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser. : Filolohiia*, 2017. – № 27. – Tom 2. – S. 11–13.
3. Bohatko V. V. *Yavyshcha elipsysu v movi suchasnoi ukrainskoi publitsystyky: dys. ... kandydata filol. nauk : spets. 10.02.01 – ukrainska mova* / Bohatko Valentyna Vasylyvna. – Vinnytsia, 2005. – 176 s.
4. Vynohradov V. V. *Nekotorye zadachy yzucheniya syntaksysa prostoho predlozhenyia* / V. V. Vynohradov // *Voprosy yazykoznavnyia*. – 1954. – № 1. – S. 3–29.
5. Holoiukh V. I. *Eliptychni rechennia z neverbalizovanymy holovnymy chlenamy* / V. I. Holoiukh // *Movoznavstvo*. – 1982. – № 1. – S. 21–26.
6. Dziubak N. M. *Strukturno-komunikatyvni oznaky nepovnoty rechennia: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk: spets. 10.02.01 – ukrainska mova* / N. M. Dziubak. – Kyiv, 1999. – 20 s.

7. Dudyk P. S. Eliptychni rechennia v ukrainskii movi / P. S. Dudyk // Ukrainska mova v shkoli. – 1958. – № 2. – S. 3–7.
8. Dudyk P. S. Nepovni ta eliptychni rechennia v suchasni ukrainskii literaturnii movi: dys. ... kandydata filol. nauk : spets. 10.02.01 – ukrainska mova / Petro Semenovych Dudyk. – Kyiv, 1954. – 361 s.
9. Dudyk P. S. Syntaksys suchasnoho ukrainskoho rozmovnoho literaturnoho movlennia (Proste rechennia; ekvivalenty rechennia) : [monohrafiia] / P. S. Dudyk. – Kyiv : Nauk. dumka, 1973. – 288 s.
10. Zolotova H. A. Kommunikatyvnye aspekty russkoho syntaksysa / H. A. Zolotova. – Moskva : Nauka, 1982. – 368 s.
11. Peshkovskiy A. M. Russkyi syntaksys v nauchnom osveshcheny / A. M. Peshkovskiy. – 7-e yzd. – Moskva : Uchpedhyz, 1956. – 511 s.
12. Skovorodnykov A. P. Ellypsys kak stylysticheskoe yavlenye sovremennoho russkoho lyteraturnoho yazyka: posob. dlia spetskursa / A. P. Skovorodnykov. – Krasnoiarsk : Yzd-vo Krasnoiarsk. hos. un-ta, 1978. – 95 s.
13. Shevtsova H. O. Elipsnyi riznovyd infinityvnykh rechen v suchasni ukrainskii movi / H. O. Shevtsova // Ukrainske usne literaturne movlennia. – Kyiv : Nauk. dumka, 1967. – S. 235–242.
14. Fedorov A. V. Osnovy obshchei teoryy perevoda (lynhvystycheskye problemy) / A. V. Fedorov. – Moskva : Fylolohyia try; SPb.: Fylolohyia fak. SPbHU, 2002. – 418 s.

Dzherela

1. Lys V. Hrafynia : roman / V. Lys. – Lutsk : PVD «Tverdynia», 2010. – 188 s.
2. Lys V. S. Solo dlia Solomii : roman / Volodymyr Lys ; peredm. T. Prokaska. – Kharkiv : Knyzhkovyi Klub «Klub Simeinoho Dozvillia», 2014. – 308 s.